

Økonomireglement

Trondheim kommune

Gjeldende fra 13.06.2024

1 Økonomireglementets virkeområde	3
1.1 Formål og rammebetingelser	3
1.2 Økonomiske plan- og styringsdokumenter	3
1.2.1 Handlings- og økonomiplan	3
1.2.2 Årsbudsjettet	4
2 Økonomirapportering	4
2.1 Økonomirapporter	4
2.2 Årsoppgjørsdokumenter	5
2.3 Budsjettendringer	5
3 Fullmakter	5
3.1 Drift	5
3.1.1 Bystyret	5
3.1.2 Byrådet	5
3.2 Investering	6
3.2.1 Bystyret	6
3.2.2 Byrådet	6
3.3 Fastsetting av gebyrer, avgifter og egenbetaling	7
4 Strykninger i regnskapsavslutningen	8
5 Påpluss/inntrekk	8
6 Selvkostområdene innenfor plan- og bygningsområdet samt teknisk sektor	9
7 Tap på kortsiktige fordringer, startlån og sosiallån	9
8 Innsynsrett ved kommunal støtte	11
9 Internkontroll	11

1 Økonomireglementets virkeområde

1.1 Formål og rammebetingelser

Økonomireglementet gir de overordnede prinsippene for økonomisk styring i Trondheim kommune. Reglementet legger føringer for arbeidet med kommunens økonomiske plan- og styringsdokumenter og for økonomirapportering.

Økonomireglementet er utarbeidet med utgangspunkt i følgende rammebetingelser:

- [Lov om kommuner og fylkeskommuner \(kommuneloven\)](#). Kommunelovens femte del, kapittel 14 handler om kommunens økonomiforvaltning.
- [Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv.](#)
- [Forskrift om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner](#)
- Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS)

Økonomireglementet er vedtatt av bystyret, og det skal vedtas minst én gang i hver bystyreperiode. Byrådet har fullmakt til å gjennomføre endringer i reglementet som er av teknisk eller administrativ karakter.

1.2 Økonomiske plan- og styringsdokumenter

I kommuneøkonomien er det et skille mellom drift og investering. Driften skal finansieres av løpende inntekter.

Investeringer omfatter kommunens investeringer i varige driftsmidler, samt kjøp og salg av fast eiendom. Investeringer finansieres av egenkapital, tilskudd og låneopptak.

- Investeringer er i denne sammenheng definert som anskaffelse av varige driftsmidler over 100 000 kroner, inklusive merverdiavgift, med en forventet økonomisk levetid på minimum 3 år. Hvorvidt en anskaffelse er en investering eller ikke må vurderes i hvert enkelt tilfelle.
- Hovedregelen er at en investering skal bestå av en enkelt, klart definert eiendel som ikke kan splittes opp i flere eiendeler. En investering kan imidlertid også bestå av to eller flere separate objekt som fremstår og fungerer som en enhet med en egen definert funksjonalitet (for eksempel pc-er i felles nett). I beløpsgrensen på 100 000 kroner inngår alle utgifter knyttet til anskaffelsen, herunder utgifter til bruk av egne ansatte og rentekostnader.

1.2.1 Handlings- og økonomiplan

Byrådet skal årlig legge fram forslag til handlings- og økonomiplan med årsbudsjett, jf kommuneloven §§ 14-3 og 14-4. Bystyret skal innen årets utgang behandle og vedta økonomiplanen for de neste fire årene og årsbudsjettet for det kommende året.

Handlings- og økonomiplanen omfatter hele kommunens virksomhet, og skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer skal følges opp, jf kommuneloven § 14-4. Økonomiplanen skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige

inntekter, forventede kostnader og prioriteringer over en fireårsperiode. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige.

Bystyret skal ved behandlingen av handlings- og økonomiplanen fastsette finansielle mål for den langsiktige styringen av kommunens økonomi, jf kommuneloven §14-2.

1.2.2 Årsbudsjettet

Årsbudsjettet er en detaljert plan for kommunens aktivitet og bruk av midler det første året i økonomiplanen. Årsbudsjettet er bindende for bystyret og underordnede organer. Bystyrets budsjettvedtak danner grunnlaget for disposisjoner i budsjett- og regnskapsåret.

Drift

Driftsbudsjettet framlegges og vedtas på tjenesteområde nivå. Et tjenesteområde er et samlebegrep for nært tilknyttede tjenesteområder, for eksempel skoler og barnehager. De til enhver tid gjeldende tjenesteområdene i Trondheim kommune framkommer i en detaljert oppstilling jf punkt 6 i bevilgningsoversikt drift i handlings- og økonomiplanen.

Årsbudsjettet for drift skal inneholde en spesifikasjon av utgifter knyttet til KOSTRA-artene:

- 370 Kjøp fra andre (private)
- 375 Kjøp fra IKS der kommunen selv er deltaker
- 380 Kjøp fra kommunale foretak i egen kommune
- 470 Overføring til andre (private)
- 475 Overføring til IKS der kommunen selv er deltaker
- 480 Overføring til kommunalt foretak i egen kommune

2 Økonomirapportering

2.1 Økonomirapporter

Byrådet skal i løpet av året legge fram to rapporter for bystyret som gir et helhetlig bilde av kommunens økonomiske situasjon, og anslå hvordan resultatet blir ved utgangen av året. Hvis utviklingen tilsier vesentlige avvik, skal byrådet innstille på at bystyret vedtar endringer i årsbudsjettet. Rapportene skal omfatte både drift og investering, samt forslag til budsjettkorreksjoner. Det skal redegjøres for årsaker til avvik både i forhold til vedtatt budsjett og vedtatt kostnadsoverslag. Finansrapporten, rapportering av sykefravær og uførhet og klimarapport skal ligge som vedlegg til økonomirapporten.

Bystyret skal endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse.

I tillegg til de to ordinære økonomirapportene for drift og investering, skal byrådet etter årsslutt rapportere til bystyret med status for investeringsbudsjettet, og foreslå bevilgninger for neste års budsjett.

2.2 Årsoppgjørsk dokumenter

Årsoppgjørsk dokumentene består av årsberetningen (inkl. klimarapport), årsregnskapet og finansrapporten. Dokumentene behandles og vedtas av bystyret. Årsberetningen skal følge krav fra Lov om kommuner og fylkeskommuner, § 14-7. Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noter til regnskapet. Årsregnskapet skal ha revisjonsberetning vedlagt.

2.3 Budsjettendringer

Forslag om budsjettendringer skal i hovedsak gjøres i sammenheng med økonomirapporteringen. Bare når særlige grunner foreligger fremmes forslag om budsjettendring som enkeltsak.

3 Fullmakter

3.1 Drift

3.1.1 Bystyret

Bystyret vedtar årsbudsjettet som netto rammebevilgning fordelt på like tjenesteområder. De rammer som blir vedtatt i årsbudsjettet for det enkelte tjenesteområde er bindende.

Det er kun bystyret som kan vedta endringer av driftsbudsjettet:

- som medfører endringer i tjenesteområdenes budsjetterte netto driftsrammer.
- som medfører endringer i budsjetterte skatt på inntekt og formue, eiendomsskatt, rammetilskudd, generelt statstilskudd vedrørende flyktninger og finansinntekt og finansutgift.
- Bystyrets budsjettvedtak setter rammene for bevilgningene innenfor KOSTRA-artene 370 (kjøp fra andre), 375 (kjøp fra IKS), 380 (kjøp fra kommunale foretak), 470 (overføring til andre), 475 (overføring til IKS) og 480 (overføring til kommunalt foretak). Byrådet gis fullmakt til å foreta endringer som er av teknisk karakter på disse artene, justere tilskudd som er overslagsbevilgninger på det tidspunktet budsjettet vedtas, bl.a. tilskudd til private barnehager og sykehjem.

Bevilgninger på KOSTRA-bevilgningsart 470, bevilgningssted 801000, ordføreren, disponeres av ordfører.

3.1.2 Byrådet

I de tilfeller hvor bystyret har gitt "sekkebevilgninger" innenfor bevilgningsart 470 (overføring til andre) skal bevilgningen fordeles etter retningslinjer vedtatt av byrådet.

Bystyret delegerer følgende fullmakter innenfor økonomiforvaltningen til byrådet:

Budsjett:

Byrådet eller den det bemyndiger gis fullmakt til å disponere bevilgningene på budsjettet.

Fullmakten innebærer også fordeling av de vedtatte bevilgningene på enhetene, dvs å utarbeide enhetsbudsjetter. Byrådet eller den det bemyndiger plikter:

- å planlegge bruken av bevilgningene slik at de blir mest mulig effektivt anvendt
- tilstrebe at behov for tilleggsbevilgninger ikke skal oppstå og at overskridelser ikke skal finne sted
- anvende anvisningsfullmakten ihht reglement for bestilling, attestasjon og anvisning

Sentralt plasserte bevilgninger.

Byrådet har fullmakt til å disponere midler innenfor sentralt plasserte bevilgninger. Dette omfatter blant annet midler avsatt til dekning av lønnsoppgjøret.

Tekniske endringer

Byrådet har fullmakt til å foreta tekniske endringer mellom tjenesteområdene (for eksempel flytting av økonomiske midler som følger av oppgaveendringer og fordeling av midler knyttet til lønnsoppgjøret) og innenfor det enkelte tjenesteområde. Forutsetning for fullmakten:

- at de tekniske endringene ikke endrer bystyrets prioriteringer og de forutsetninger som ligger til grunn for budsjettvedtaket

Inngåelse av leiekontrakter

Byrådet har fullmakt til å inngå leiekontrakter innenfor rammen av vedtatt budsjett. Før inngåelse av større leiekontrakter (kontrakter over 4 millioner kroner årlig) skal byrådet legge fram en sak for bystyret hvor det gjøres rede for behov for areal. Saken skal inneholde en drøfting av hvorvidt behovet bør dekkes i leide eller eide bygg.

3.2 Investering

3.2.1 Bystyret

Bystyret vedtar investeringsbudsjettet fordelt på investeringsområder og med en særskilt investeringsramme per prosjekt. Alle investeringer budsjetteres inklusive merverdiavgift.

Enkeltprosjekt med en kostnadsramme fra og med 40 millioner kroner skal legges fram for bystyret som egen sak. Prosjekter med en lavere kostnadsramme skal også legges frem for bystyret dersom de er av strategisk eller prinsipiell betydning.

Bystyret vedtar korrigeringer av investeringsbudsjettet.

3.2.2 Byrådet

Byrådet vedtar kjøp og salg av bebygd og ubebygd eiendom for inntil 40 millioner kroner.

Byrådet skal vedta retningsvalg for investeringsprosjekter til en kostnad på 15 millioner kroner eller mer. Investeringsprosjektene behandles før førstegangsbehandling av detaljregulering av tomt eller før anbud der reguleringsplan er vedtatt.

Byrådet (eller den det bemyndiger) har ansvar og fullmakt til:

- Kjøp og salg av bebygd og ubebygd eiendom for inntil 15 millioner kroner per eiendom, inklusive ombyggingskostnader.
- Fordele budsjetttrammer på ansvar og prosjekt
- Inngå de nødvendige kontrakter innenfor rammen av vedtatt budsjett og investeringsvedtak i enkeltsaker.
- Porteføljestyling på fremdrift, ved at byrådet styrer etter samlet bevilgning per år innenfor hvert investeringsområde. Samlet bevilgning per investeringsområde kan ikke overskrides.
- For porteføljer innenfor hvert investeringsområde, sammensatt av prosjekter uten særskilt investeringsvedtak i bystyret, praktiseres porteføljestyling. Det vil si at merforbruk på enkeltprosjekter kan finansieres ved mindreforbruk på andre prosjekter.

3.3 Fastsetting av gebyrer, avgifter og egenbetaling

Generelt:

Bystyrets budsjettvedtak fastsetter prosentvis endring i gebyrer, avgifter og egenbetalinger. Dersom prissystemene/prismodellene for kommunale tjenester skal endres, vedtas dette av bystyret etter forslag fra byrådet.

Gebyrer, egenbetaling og avgifter som ikke faller inn under bestemmelsene nedenfor, fastsettes av byrådet eller den det bemyndiger i henhold til budsjettets inntektsrammer.

Bystyret:

Oppvekst og utdanning:

- Brukerbetaling skolefritidsordningen
- Brukerbetaling barnehage
- Brukerbetaling kulturskolen

Helse og velferd:

- Brukerbetaling helse- og omsorgstjenester

Byutvikling:

- Gebyrregulativ for plan og bygningstjenester
- Gebyrsats for feiing og tilsyn av fyringsanlegg
- Gebyrsatser for renovasjon
- Gebyrsatser for vann og avløp
- Gebyrsatser for slamtømming og mindre avløpsanlegg
- Gebyr knyttet til terrenginngrep i forurenset grunn
- Gebyr for feiing og service av varmeanlegg
- Avgiftssatser for gateparkering, leie av offentlig grunn mv.

Kultur og idrett:

- Leiepriser for idrettsanlegg
- Kirkegårdstakster
- Betalingssatser for utlån/utleie av kommunale lokaler

4 Strykninger i regnskapsavslutningen

Strykningsreglene er omtalt i § 4 i budsjett- og regnskapsforskriften. Forskriften inneholder ikke uttømmende regler for rekkefølgen på strykninger.

Et regnskapsmessig merforbruk i driftsregnskapet skal reduseres ved å gjennomføre strykninger. Rekkefølgen for strykninger av budsjettdisposisjoner i driftsregnskapet er i hovedsak fastsatt i § 4 i budsjett- og regnskapsforskriften. Rekkefølgen på strykningene under § 4-2 er ikke fastsatt i forskriften, og skal gjennomføres etter følgende rekkefølge:

Rekkefølge for strykninger av budsjettdisposisjoner i driftsregnskapet

1. Budsjettert avsetning til disposisjonsfond
2. Budsjettert overføring fra drift til investering
3. Budsjettert bevilgning til dekning av tidligere regnskapsmessig merforbruk

5 Påpluss/inntrekk

Formålet med reglementet er å fremme god økonomistyring ved å gi enhetene fleksibilitet og mulighet for handlingsrom på plussiden av budsjettet. Reglene skal gi enhetene klare signaler om hvordan overskudd/underskudd i et regnskapsår vil bli håndtert og effektivert i budsjettet året etter.

Grunnlag

En enhets overskudd/underskudd overføres til neste års budsjett. Det settes en øvre grense på to prosent av netto regnskapsførte lønnsutgifter (netto lønnsutgifter er artskontogruppe 01-09 (lønn) fratrukket artskonto 050 annen lønn og artskonto 710 sykepengerefusjoner). Enheten har ikke anledning til å planlegge med et underskudd og overføre dette til neste år, med mindre dette er uttrykkelig avklart med nærmeste leder. Dersom enheten har eller styrer mot underskudd, skal enheten utarbeide en plan for hvordan dette skal dekkes inn. Planen må også vurdere konsekvenser av inntrekket og diskuteres med ansatte og deres tillitsvalgte. Byrådet, eller den det bemyndiger, skal godkjenne og følge opp planen. Underskuddet skal som hovedregel dekkes inn innenfor de første seks månedene.

Ansvar

Byrådet, eller den det bemyndiger, kan korrigere for inntekter og utgifter. Det bør tilstrebes lik håndtering av dette mellom de ulike tjenesteområdene.

Forutsetninger

Byrådet, eller den det bemyndiger, har selv ansvar for å finansiere endringer i påplussing/inntrekk som følge av punktet over, innenfor tjenesteområdets ordinære budsjetttramme. Redusert inntrekk/økt påplussing finansieres av den ordinære budsjetttrammen innenfor tjenesteområdet. Redusert påplussing/økt inntrekk tilføres den ordinære budsjetttrammen innenfor tjenesteområdet. Påplussing/inntrekk skal behandles som særskilte størrelser i budsjettet. Det er således ikke anledning til å knytte eventuelle

påplussinger i et budsjettår til aktiviteter som binder opp enhetenes driftsbudsjetter på permanent basis. Det presiseres at det opprinnelige budsjettet angir rammen for den planlagte aktiviteten. Det tilligger byrådet, eller den det bemyndiger, å effektivere påpluss/inntrekk i budsjettene i tråd med dette reglementet.

Fullmakter

Byrådet har fullmakt til til å gjennomføre og finansiere påpluss/inntrekk med avsetning til eller bruk av disposisjonsfond.

6 Selvkostområdene innenfor plan- og bygningsområdet samt teknisk sektor

Driftsoverskudd/driftsunderskudd i aktivitetene vann, avløp, slam, renovasjon, feiing, oppmålingsarbeid, eierseksjonering og plan-, bygge- og delesaksbehandling behandles spesielt. Kostnadene forbundet med disse aktivitetene dekkes gjennom brukerbetaling. Lovverket setter selvkost som en øvre grense for brukerbetalingen. Dette innebærer at kommunen må foreta en etterkalkulasjon (selvkostregnskap) av de reelle kostnadene innenfor de aktuelle tjenestoområdene for å føre kontroll med at gebyrinntektene ikke overstiger kommunens selvkost. Eventuelt overskudd i selvkostregnskapet innenfor disse områdene skal avsettes til selvkostfond som er opprettet for hvert av selvkostområdene. Underskudd skal om mulig dekkes av tidligere fondsavsetninger. Dersom dette ikke er mulig, skal underskuddet dekkes av overskudd i senere års selvkostregnskap for områdene vann, avløp, slam, renovasjon og feiing. Innenfor selvkostområdene tilordnet oppmålingsarbeid, eierseksjonering samt plan-, bygge- og delesaksbehandling skal underskudd som ikke kan dekkes av tidligere fondsavsetninger, finansieres over kommunens driftsbudsjett. Hvis det avdekkes en vesentlig feil i beregningen av samlet selvkost for et tidligere år og feilen har vært til ugunst for brukerne av tjenesten, skal virkningen av feilen tas inn i selvkost som en inntekt. Hvis en feil fra tidligere år har vært til gunst for brukerne, skal virkningen av feilen ikke tas inn i selvkost som en kostnad. Dette gjelder ikke for avfallsgebyrer etter forurensningsloven § 34 første ledd.

7 Tap på kortsiktige fordringer, startlån og sosiallån

Kortsiktige fordringer er inntekter som er fakturert fra kommunen som følge av salg av varer, tjenester og anleggsmidler på kreditt og som ikke er betalt. Startlån er lånemidler fra Husbanken som kommunen låner ut videre til private låntakere til kjøp, utbedring, refinansiering av bolig og depositum. Sosiallån er et rentefritt lån som kan gis til personer som har rett til stønad til livsopphold etter lov om arbeids- og velferdsforvaltningen § 21.

Kortsiktige fordringer skal i henhold til forskrift til kommuneloven vurderes til laveste verdis prinsipp. Det innebærer at konstaterte tap skal regnskapsføres som en utgift på den enheten der inntekten tidligere er registrert. Det skal foretas en regnskapsmessig avsetning for tap ved årets slutt basert på en vurdering av antatt tap på utestående kortsiktige fordringer. I begrepet avskrivning ligger at man regnskapsmessig avskriver beløpet, men at innfordring ikke avsluttes.

Rutine for behandling av utestående fordringer og misligholdte lån skal gjennomføres i tråd

med retningslinjer i Kvaliteket. Hovedregelen er at alle misligholdte fordringer og lån skal overføres til inkasso.

Beslutning om avskrivning av tap på fordringer og lån gjennomføres gjennomføres i tråd med følgende delegerte fullmakter:

Type hendelse	Kortsiktige fordringer	Startlån- og sosiallån	Fullmakt til avskrivning
Inkasso er forsøkt uten resultat.	Fri beløpsgrense	Fri beløpsgrense	Enhetsleder
Konkurs- og dødsbobehandling er avsluttet.	Fri beløpsgrense	Fri beløpsgrense	Enhetsleder
Skyldner har flyttet til utlandet.	Fri beløpsgrense	Fri beløpsgrense	Enhetsleder
Akkord er stadfestet. Inngå akkordløsning eller avtale om delvis sletting av gjeld.	Maksimalt 25 % av beløpet inntil kr 100 000.	<u>Startlån:</u> Inntil kr 600 000 <u>Sosiallån:</u> Inntil kr 150 000	Enhetsleder
	Over kr 100 000	<u>Startlån:</u> Over kr 600 000 <u>Sosiallån:</u> Over kr 150 000	Byråd
Skyldner er innvilget frivillig eller tvungen gjeldsordning. <i>Ved kortsiktige fordringer avskrives krav ved stadfestelse.</i>	Fri beløpsgrense		Enhetsleder
Skyldner er innvilget frivillig eller tvungen gjeldsordning. <i>Ved lån avskrives restbeløp etter endt gjeldsordningsperiode (gjelder også krav på for mye utbetalt lønn)</i>		Fri beløpsgrense	Enhetsleder

<i>stadfestelse.</i>			
Avtale om delvis sletting av gjeld.	Inntil kr 30 000	<u>Startlån:</u> Inntil kr 600 000 <u>Sosiallån:</u> Inntil kr 150 000	Enhetsleder

	Over kr 30 000	<u>Startlån:</u> Over kr 600 000 <u>Sosiallån:</u> Over kr 150 000	Byråd
Fordringer som ikke er oversendt til inkasso.	Inntil kr 30 000	<u>Startlån:</u> Inntil kr 600 000 <u>Sosiallån:</u> Inntil kr 150 000	Enhetsleder
	Over kr 30 000	<u>Startlån:</u> Over kr 600 000 <u>Sosiallån:</u> Over kr 150 000	Byråd
For meget utbetalt lønn	Ubegrenset		Byråd

8 Innsynsrett ved kommunal støtte

Trondheim kommune skal ha innsynsrett i mottakers bruk av kommunal støtte. Det vil si at nødvendig dokumentasjon og regnskap skal fremlegges ved forespørsel om innsyn. Støttemottaker skal gjøres kjent med denne innsynsretten.

9 Internkontroll

Byrådet er ansvarlig for at Trondheim kommunes økonomiforvaltning har en forsvarlig intern styring og kontroll. Det skal foreligge rutiner innen budsjett og økonomistyring som skal sørge for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med økonomireglementet, gjeldende lover og forskrifter, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.